

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

3626 ROLLAG

Deres ref.:
2011/708

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2010/4370 NAT-VE-TSE
Arkivkode:
423.0

Dato:
10.07.2012

Forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat - faglig gjennomgang av utkast til forvaltningsplan

Vi viser til forvaltningstyrets brev av 26.04.12, hvor et nytt utkast til forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell ble oversendt direktoratet for faglig gjennomgang. Vi viser også til senere telefonsamtaler.

I det siste utkastet er det tatt inn endringer på bakgrunn av direktoratets merknader i brev av 28.02.12.

Nedenfor følger noen merknader til enkelte kapitler i det siste utkastet. Vi har i tillegg noen mindre merknader av mer språklig karakter, som vi finner det mest hensiktsmessig å ta pr. telefon.

2. INNLEDNING

Til 2.7 forholdet til naturmangfoldloven

Vi finner kunnskapsgrunnlaget å være godt beskrevet. Imidlertid bør 4. avsnitt siste setning etter vår vurdering endres til:

«Forvaltningsmyndigheten mener derfor at kravene til kunnskapsgrunnlaget, om i hovedsak å bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er tilfredsstillende ved behandlingen av denne planen.»

Under dette kapitlet tar man opp både hvordan prinsippene er vurdert under behandlingen av planen, og hvordan prinsippene vil komme til anvendelse under den løpende forvaltningen av området. Etter vårt syn kunne det vært skilt noe tydeligere på dette. Vi har også forslag til

mindre endringer som vi gjerne diskuterer før planen sendes på høring. Dette finner vi imidlertid mest praktisk å ta direkte over telefon/e-post.

Når det gjelder forholdet til naturmangfoldloven viser vi også til direktoratets brev av 19.03.12 om «Kunnskapsgrunnlaget i saksbehandlingen etter verneforskrifter og bruk av miljørettslige prinsipper i forvaltningsplaner».

Se for øvrig våre merknader til kapittel 9.14.

5. BRUKERINTERESSER

5.1 Generelle forhold

Til 5.1.2 Overordnede vernebestemmelser

Til utdyping 1 til § 3 punkt 5

Det vises her til «eksisterende veier og traseer». Her må «og traseer» strykes. Det bør vurderes å vise til vedleggsnummer.

Til utdyping 2 av § 3 punkt 5

Dette må strykes og erstattes med henvisning til kart i vedlegg 9.13.

5.4 Bygninger

Til 5.4.3 bestemmelser

Til utdyping 1 og 2 til § 5 punkt 1:

Disse utdypningene gjelder § 5 punkt 1:

«Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

1. mindre tilbygg til eksisterende bygninger:»

I direktoratets tilbakemelding av 28.02.12 ba vi om at utdypning 1, hvor « mindre tilbygg» tolkes, endres til:

«Som «mindre tilbygg» forstås som hovedregel tilbygg på opptil 30 % av byggets grunnflate slik det var på fredningstidspunktet, dog ikke større enn 15 m².»

Dersom det søkes om tilbygg flere ganger, må ovenstående forstås slik at den samlede utbyggingen ikke må overstige den fastsatte grensen i forhold byggets størrelse på vernetidspunktet.»

I siste tilbakemelding fra forvaltningsstyret uttales det at forvaltningsstyret ikke vil ta inn direktoratets forslag til utdyping om hva som forstås med mindre tilbygg, og at styret etter en grundig vurdering har kommet til at følgende formulering vil benyttes:

«Som «Mindre tilbygg» forstås tilbygg på inntil 20m² dersom det samlede arealet ikke overstiger 60m², likevel klart mindre enn eksisterende bygning»

Forvaltningsstyrets siste forslag begrunnes stikkordsmessig slik:

- Ønsker ikke at ren prosentsats skal regulere tilbyggstørrelse.
- Vurderinger ifh faktisk bygningsstørrelse i området (rundt 40 m²)
- Ønsker å legge til rette for at små seterhusvære skal kunne brukes og ta vare på, og samtidig unngå at de største bygningene som allerede dekker funksjonelt behov blir større.
- Sørge for at setervollene faktisk brukes, fordi del av verneformålet er å ta vare på rødlistearter her
- Til nå få søknader knyttet til bygninger, vil bli liten byggeaktivitet, neppe føre til økt bruk. Ikke registrert slitasje

I en forvaltningsplan kan man ikke gå ut over forskriftens rammer, og for å gi dispensasjon med hjemmel i § 5 punkt 1 må vilkårene for å gi dispensasjon etter denne bestemmelsen være oppfylt. Det kan kun gis dispensasjon til «mindre tilbygg». Vår standpunkt knytter seg til hva som kan tolkes som «mindre tilbygg».

Vi fastholder vår tolkning av § 5 punkt 1 og betydningen av «mindre tilbygg». Vi finner derfor ikke å kunne sende forvaltningsstyrets forslag på høring, da vi mener at det går utover de rammer som er satt i dispensasjonshjemmelen i § 5 punkt 1.

Det er ikke vanlig å åpne for tilbygg i naturreservater. Naturreservat er den strengeste verneformen. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. Selv om det er inngrep i et naturreservat før vernet, er det normalt ikke ønskelig med ytterligere inngrep. Vi ser imidlertid at Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat står i en spesiell stilling i forhold til andre reservater, både med hensyn til størrelse, prosess og allerede vedtatt restriksjonsnivå i verneforskriften. Vi ser også at det ikke nødvendigvis i seg selv vil være skadelig for verneverdiene i reservatet at eksisterende bygninger blir større i samsvar med

forvaltningsstyrets forslag. Vi bemerker også at det er liten praktisk forskjell på direktoratets forslag og forvaltningsstyrets forslag

På bakgrunn av ovenstående vil direktoratet foreslå en forskriftsendring, slik at ny ordlyd på § 5 punkt 1 vil lyde:

«Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- 1. tilbygg på inntil 20m² til eksisterende bygninger, dog ikke større enn den eksisterende bygningen. Samlet bygningsareal etter påbygning må ikke overstige 60m²»*
- 2.*

Det må av retningslinjene til en slik bestemmelse fremgå at dersom det søkes om tilbygg flere ganger, så må ovenstående forstås slik at samlet areal på alle tilbygg ikke må overstige det opprinnelige byggets størrelse på vernetidspunktet.

Forslaget til ny ordlyd vil utelukke at det gis dispensasjon etter denne bestemmelsen til tilbygg til bygninger som er over 60 m². Det kan oppstå situasjoner hvor det av særlige grunner er ønsket med påbygg også til bygninger som er større enn 60 m², for eksempel forbedring av sanitærforhold som også vil være en fordel for verneverdiene. Slike søknader må eventuelt behandles etter NML § 48.

Det kan også være hensiktsmessig i retningslinjene til en slik bestemmelse å presisere at alle søknader om tilbygg må vurderes konkret i forhold til verneformålet.

Slik vi vurderer saken nå, må ovenstående forslag til forskriftsendring eventuelt vedtas ved kongelig resolusjon.

På bakgrunn av ovenstående legger vi til grunn at forvaltningsplanen må sendes på høring med en utdyping (utdyping 1) som tilsvarer direktoratets tilbakemelding i brev av 28.02.12. Det kan samtidig opplyses om at direktoratet vil foreslå en endring av forskriften på dette punkt.

5.7 Setervoller

Til 5.7.4 Retningslinjer

Vi er usikre på hva tredje og fjerde avsnitt innebærer. Er det meningen at grunneier ikke skal kunne rydde og stelle setervollene (utover å fjerne busker og trær), dersom forvaltningsmyndigheten foretar skjøtsel på den aktuelle setervollen? Eller er det meningen at grunneierne samtidig med at forvaltningsmyndigheten skjøtter setervollen, skal kunne rydde og stelle setervollen etter retningslinjene i fjerde avsnitt?

Vi mener for øvrig at begrepet «skjøtsel» i denne sammenheng bør forbeholdes tiltak initiert av forvaltningsmyndigheten. For eksempel må «grunneier og rettighetshavers skjøtsel» i fjerde avsnitt, erstattes med «grunneier eller rettighetshavers rydding og stell», jfr vår merknad i brev av 28.04.12.

Etter vår vurdering bør man i stedet for å si at forvaltningsmyndigheten «overtar» skjøtsel, si at forvaltningsmyndigheten «foretar» skjøtsel.

I vårt brev av 28.02.12 uttalte vi at det bør fremkomme av fjerde avsnitt (da tredje avsnitt), at retningslinjene/bestemmelsene er gitt i medhold av § 4 punkt 13.

Videre uttalte vi at:

«I mange av kulepunktene under dette avsnittet står det at tiltak «bør» utøves på en spesiell måte. Siden dette gjelder et direkte unntak fra forskriften, mener vi det i større grad bør vurderes å bruke «skal» her.»

I siste utkast er det imidlertid brukt bør på alle kulepunktene. Dette innebærer for eksempel at grunneier kan bruke kunstgjødsel på setervollen uten å komme i strid med verneforskriften. Dette er etter vår vurdering uheldig.

Vi ber om at det tas kontakt med oss slik at vi kan bli enige hvilke endringer som på bakgrunn av ovenstående må gjøres i kapittel 5.7.4.

5.15 Pokalkonkurransen

Til 5.15.4 Tiltak

Vi ber om at det som står her, endres slik at det fremgår at det kan søkes om flerårige tillatelse. Slik det står nå, kan det se ut som om forvaltningsmyndigheten skal ta dette opp på eget initiativ.

6. FORVALTNINGSOPPGAVER OG TILTAK

Til 6.1 Tiltak med utspring i naturkvalitet og bevaringsmål

I dette punktet er det listet opp tiltak med kostnadsoverslag og tidsplan. For ordens skyld presiserer vi at det må søkes om midler til disse tiltakene på ordinær måte, og at søknader vil bli vurdert ut fra budsjettsituasjonen på det aktuelle tidspunkt.

9. VEDLEGG

9.14 vedlegg 14 - vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven der forvaltningsplanen setter forskriftsbestemmelse

Vi synes det er en praktisk løsning å ha et eget vedlegg hvor det fremgår hvordan prinsippene har vært vurdert der det i forvaltningsplanen fastsettes forskrifter/enkeltvedtak. Vi mener at det i kapittel 2.7 bør opplyses om at dette er gjort, og at det vises til vedlegget i kapittel 9.14.

I kapittel 9.14 tredje avsnitt vises det til følgende uttalelse i Miljøverndepartementets veileder om NML kapittel II;

«Beslutninger som ikke endrer bruken eller medfører inngrep, og dermed ikke berører naturmangfold, vil som hovedregel falle utenfor virkeområdet til § 7.»

Dette tolkes i forvaltningsplanen til at NML § 7 ikke kommer til anvendelse på bestemmelser som setter begrensninger i tiltak slik at det ikke forekommer skade på naturmiljøet. Eksempel på slik bestemmelse:

«Ved bygging av klopper eller plankeganger skal det benyttes naturlige materialer eller materialer med miljøvennlig impregnering.»

Det uttales at «Siden bestemmelsen vurderes å sikre opprettholdelse eller forbedring av naturmiljøet og ikke en forringelse anser vi det ikke nødvendig å vurdere bestemmelsen videre mot NMLs §§ 8-12...»

Til dette vil vi bemerke at det er lagt til grunn at prinsippene må vurderes også når det settes begrensninger av hensyn til natur. Dette fordi det må anses å berøre naturmangfoldet. For eksempel skal prinsippene vurderes ved behandlingen av søknader om dispensasjon fra verneforskriftene, selv om det gis avslag på søknaden. Likeledes skal prinsippene vurderes ved fastsettelse av forskrifter som gir regler for å beskytte natur. Vi nevner her at det MD i sin veileder bruker som eksempler på saker som faller utenfor, er saker som kun gjelder eierskap eller grenser etter konsesjonslov og jordskifteloven.

Dersom et prinsipp ikke anses relevant i saken bør dette presiseres, og det bør gis en kort begrunnelse om hvorfor det ikke er relevant.

På bakgrunn av dette må det gjøres endringer i kapittel 9.4.

Vi har også for øvrig noen kommentarer til hvordan prinsippene kan omtales i forvaltningsplanen, men finner det hensiktsmessig at dette tas opp pr. telefon.

Se for øvrig våre merknader til kapittel 2.7.

Gjennomgående merknader

I siste utkast til forvaltningsplan, er henvisninger til lister/kartfesting flyttet fra underkapitlene «Bestemmelser» til «Retningslinjer». Dette er gjort på bakgrunn av merknader fra direktoratet i brev av 28.02.12. Etter vår vurdering nå vil det av hensyn til leservennlighet/sammenheng være riktig å flytte dette tilbake til «Bestemmelser» med undertittel «Aktuelle lister og kart».

I underkapitlene «Bestemmelser» er det i enkelte kapitler tatt inn avsnitt med overskriften «Følgende er å anse som forskriftsbestemmelser». Fastsettelse av verneforskrifter anses i forhold til grunneiere og rettighetshavere som enkeltvedtak, se NML § 34 første ledd. Det bør videre etter vårt syn fremgå av planen at dette er bestemmelser som er fastsatt i forvaltningsplanen. Vi mener derfor at overskriftene bør endres til:

«Følgende er å anse som forskriftsbestemmelser/enkeltvedtak fastsatt i forvaltningsplanen:»

Bestemmelser i forvaltningsplanen som kun retter seg mot grunneiere og rettighetshavere vil bare anses som enkeltvedtak, ikke forskrift (f.eks bestemmelser knyttet til § 4 punkt 13). I overskriften for slike bestemmelser brukes da bare «enkeltvedtak».

Videre saksbehandling

Når det er gjort endringer i tråd med direktoratets merknader kan utkastet for forvaltningsplan sendes på høring.

Med hilsen

Direktoratet for naturforvaltning

Knut Fossum e.f.
Seksjonssjef

Tone Standal Eriksen

Kopi til:

Prosjektleder Leif Simonsen,	Norconsult AS, Postboks 626	1303	SANDVIKA
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen

